

Stanovisko Ministerstva vnitra k posuzování běhu lhůt v oblasti veřejné správy v době trvání nouzového stavu

(vyhlášeného usnesením vlády č. 194 ze dne 12. března 2020, v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru na území České republiky)

Správní řád¹ jako obecný procesní předpis pro výkon působnosti správních orgánů v oblasti veřejné správy přímo neřeší otázku běhu procesních lhůt v době vyhlášeného nouzového stavu. Nouzový stav je přitom provázen řadou opatření omezujících ze zdravotních důvodů pohyb osob i činnost řady institucí, které ztěžují nebo znemožňují dodržení lhůt vyplývajících ze zákona. Z těchto důvodů Ministerstvo vnitra doporučuje, aby správní orgány při posuzování běhu lhůt postupovaly následujícím způsobem:

1. Lhůty pro adresáty veřejné správy

V případě lhůt stanovených zákonem nebo na základě zákona k učinění úkonu vůči správnímu orgánu může být **trvání nouzového stavu v řadě případů důvodem pro prominutí zmeškání úkonu** (§ 41 správního řádu). Nouzový stav, respektive krizová opatření nařízená v souvislosti s nouzovým stavem, která mohou omezit možnost učinit úkon v požadované lhůtě z důvodu omezeného pohybu osob, mají povahu závažných důvodů, které nastaly bez zavinění účastníka řízení ve smyslu § 41 odst. 4 správního řádu.²

Správní orgán však musí i v této situaci provádět individuální hodnocení případů. Prominutí zmeškání úkonu bude na místě vždy v případech, kdy úkon vyžaduje osobní účast, přičemž osoba by dostavením ke správnímu orgánu vystavovala sebe i ostatní osoby zvýšenému riziku nákazy. Důvodem pro prominutí zmeškání úkonu může být zpravidla též ztížená možnost učinit podání poštou. V těchto případech lze nouzový stav hodnotit obecně jako závažný důvod bez potřeby podrobnějšího dokazování.

Naproti tomu v případech, kdy má účastník řízení k dispozici datovou schránku a daný úkon (např. odvolání) mohl učinit ve stanovené lhůtě, vyhlášení nouzového stavu nebude bez dalšího důvodem pro prominutí zmeškání úkonu. V těchto případech je tedy na účastníkovi, aby svou žádost řádně odůvodnil.

Správní řád v § 41 odst. 2 stanoví, že *požádat o prominutí zmeškání úkonu účastník může do 15 dnů ode dne, kdy pominula překážka, která podateli bránila úkon*

¹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

² § 41

(4) *Správní orgán promine zmeškání úkonu, prokáže-li podatel, že překážkou byly závažné důvody, které nastaly bez jeho zavinění.*

učinít. S požádáním je třeba spojit zmeškaný úkon, jinak se jím správní orgán nezabývá.

Po ukončení doby trvání nouzového stavu bude běžet lhůta **15 dnů pro požádání** o prominutí zmeškání úkonu účastníka, s nímž musí být spojen zmeškaný úkon.

O tomto právu je vhodné adresáty veřejné správy vhodným způsobem **poučít**. Ministerstvo vnitra v této souvislosti doporučuje zveřejnit informace o možnosti požádat o prominutí zmeškání úkonu společně s informacemi o omezení výkonu jednotlivých agend.

Správní orgán **o prominutí zmeškání úkonu rozhoduje usnesením**, které bude obsahovat pouze stručné odůvodnění odkazující na vyhlášení nouzového stavu, který bránil účastníkovi řízení v provedení úkonu. Správní orgán může jedním usnesením prominout více úkonů v rámci téhož řízení. Usnesení o prominutí zmeškání úkonu se oznamuje všem účastníkům řízení, kteří proti němu mohou podat odvolání.

Prominout zmeškání úkonu nelze v případě, že zákon prominutí takového úkonu výslovně vylučuje. Správní orgán zmeškání úkonu dále **nepromine**, *je-li zjevné, že by újma, která by byla způsobena dotčením práv nabytých v dobré víře nebo dotčením veřejného zájmu, převýšila újmu hrozící podatelí* (§ 41 odst. 5 správního řádu). Půjde zejména o úkony, jejichž učinění je nezbytné pro ochranu veřejného zdraví. *Usnesení, kterým správní orgán zmeškání úkonu nepromine, se oznamuje pouze podatelí* (§ 41 odst. 7 správního řádu), tj. tomu, kdo o prominutí zmeškání požádal, a pouze ten se bude moci proti tomuto usnesení odvolat.

Ustanovení o prominutí zmeškání úkonu lze využít přiměřeně na základě § 154 správního řádu i **při postupech podle části čtvrté správního řádu** (při vydávání vyjádření, osvědčení a sdělení). Správní orgán tedy i při těchto postupech přihlíží při posuzování běhu lhůt k vyhlášenému nouzovému stavu, nicméně vzhledem k méně formalizovanému postupu při vydávání těchto úkonů se v tomto případě **nevyžaduje vydávání usnesení** o ne/prominutí zmeškání úkonu. V případě, že nelze prominout zmeškání úkonu podle části čtvrté správního řádu, správní orgán uvědomí podatele o této skutečnosti pouhým sdělením.

2. Lhůty pro správní orgány

Lhůty stanovené zákonem pro provedení úkonu správního orgánu mají **zpravidla pořádkový charakter**. Správní orgány v souladu s usnesením vlády ze dne 15. března 2020 č. 217 soustředí své zdroje na agendy, jejichž výkon musí být bezpodmínečně kontinuálně zajišťován, a to zejména k zajištění chodu veřejné správy a služeb veřejné správy v nezbytně nutném rozsahu a plnění úkolů vlády České republiky směřujících k dosažení cílů nouzového stavu. Ostatní agendy vykonávají v omezeném rozsahu.

K výše uvedenému by měly nadřízené správní orgány přihlídnout při posuzování případné nečinnosti. V této souvislosti doporučujeme, aby nadřízené

správní orgány omezily nebo odložily postup podle § 80 odst. 4 správního řádu.³ Vzhledem k omezené činnosti správních orgánů by tyto nástroje nemohly splnit svůj účel, a jednalo by se proto o nadbytečnou administrativní zátěž, která by s ohledem na objektivní skutečnosti nepřispěla ke zlepšení faktického výkonu veřejné správy.

Výše uvedené se neuplatní u lhůt propadného charakteru, nebo lhůt, s jejichž uplynutím, zákon spojuje určitý následek (např. fikci rozhodnutí apod.). V těchto případech závisí na konkrétním zákoně, zda upravuje případné výjimky odůvodňující prodloužení stanovené lhůty, které by bylo možné vztáhnout na úkony učiněné v době trvání nouzového stavu.

Zpracoval Odbor legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra
Praha 19. 3. 2020

³ § 80

(4) Nadřízený správní orgán může

a) přikázat nečinnému správnímu orgánu, aby ve stanovené lhůtě učinil potřebná opatření ke zjednání nápravy nebo vydal rozhodnutí,

b) usnesením převzít věc a rozhodnout namísto nečinného správního orgánu,

c) usnesením pověřit jiný správní orgán ve svém správním obvodu vedením řízení, nebo

d) usnesením přiměřeně prodloužit zákonnou lhůtu pro vydání rozhodnutí, lze-li důvodně předpokládat, že správní orgán v prodloužené lhůtě vydá rozhodnutí ve věci, a je-li takový postup pro účastníky výhodnější; přitom přihlíží ke lhůtám uvedeným v § 71 odst. 3.

(5) Postup uvedený v odstavci 4 písm. b) a c) nelze použít vůči orgánům územních samosprávních celků při výkonu samostatné působnosti.

(6) Usnesení podle odstavce 4 se oznamuje správním orgánům uvedeným v odstavci 4 písm. b) až d) a účastníkům uvedeným v § 27 odst. 1; ostatní účastníci se o něm vyzoomí veřejnou vyhláškou. Usnesení nadřízený správní orgán vydá i v případě, že žádosti účastníka podle odstavce 3 věty druhé nevyhoví; toto usnesení se oznamuje pouze tomuto účastníkovi; proti tomuto usnesení se nelze odvolat.